

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหา และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การแปรของคำเรียกชื่อพืช กับความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยนี้ เป็นการศึกษาทางด้านวิทยาภาษาถิ่น (Dialectology) ทำการศึกษาการใช้คำศัพท์ในภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง (ภาษาเชียงใหม่และภาษาแพร่) ภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสาน (ภาษาเลยและภาษาอุบลฯ) ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง (ภาษาอยุธยาและภาษาระยอง) และภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ (ภาษาสุราษฎร์ฯ และภาษาสงขลา) โดยเน้นศึกษาจากคำศัพท์ในหมวดสิ่งมีชีวิตจำพวกพืช ซึ่งเก็บข้อมูลจาก 8 จังหวัดที่เป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่น ดังนี้ คือ เชียงใหม่ แพร่ เลย อุบลราชธานี พระนครศรีอยุธยา ระยอง สุราษฎร์ฯ และสงขลา เพื่อนำผลการศึกษาไปอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยต่อไป

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บจากเกษตรกรที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป (ไม่จำกัดเพศ) มีการศึกษาในระดับ ป.4-ป.7 ใช้ภาษาถิ่นย่อยนั้น ๆ ในชีวิตประจำวัน ไม่เคยย้ายถิ่น และมีอวัยวะในการออกเสียงเป็นปกติ โดยผู้วิจัยจะให้ผู้บอกภาษาคุณภาพหรือตัวอย่างจริงของพืช แล้วบันทึกคำศัพท์ที่ผู้บอกภาษาเรียกพืชนั้น ๆ กรณีที่ผู้บอกภาษาไม่แน่ใจว่าภาพที่เห็นเป็นพืชชนิดใดแน่ ผู้วิจัยจะซักถามถึงลักษณะที่สำคัญ ๆ ของพืชที่ผู้บอกภาษารู้จัก แล้วดูว่าตรงกับหน่วยอรรถที่กำลังทดสอบหรือไม่ ถ้าตรงก็จะบันทึกคำศัพท์นั้นไว้ แต่ถ้าไม่ตรงก็จะอธิบายลักษณะของพืชในหน่วยอรรถที่กำลังทดสอบแก่ผู้บอกภาษารวมทั้งการใช้ตัวเลือกในภาษาท้องถิ่นมาช่วยอีกทางหนึ่ง และเมื่อเก็บข้อมูลครบ 8 ถิ่นแล้ว ปรากฏว่ามีหน่วยอรรถที่ได้ชื่อพืชครบทั้ง 8 ถิ่นอยู่เพียง 174 หน่วยอรรถเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์คำเรียกชื่อพืชออกเป็น 2 ส่วน เพราะเห็นว่า มีคำที่มีชื่อพืชรวมอยู่ในคำเรียกชื่อพืชที่รวบรวมมาได้ด้วย ในงานวิจัยนี้

เรียกคำเหล่านี้ว่า คำนำหน้า ดังนั้น ในการวิเคราะห์คำเรียกชื่อพืชจึงแบ่งออกเป็น การวิเคราะห์คำนำหน้ากับการวิเคราะห์ชื่อพืช

การวิเคราะห์คำนำหน้า นั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากข้อมูลทั้งหมด แล้วให้นิยามของคำนำหน้าไว้ จากนั้นจึงใช้นิยามดังกล่าวแยกคำนำหน้าในข้อมูลออกมา นำคำนำหน้าที่ได้มาจัดจำแนกให้คำนำหน้าที่ทำหน้าที่คล้าย ๆ กันอยู่ในประเภทเดียวกัน รวมทั้งพิจารณาการแปรตามถิ่นของคำนำหน้าแต่ละคำ ก่อนที่จะนำผลการแปรตามถิ่นไปหาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นและภาษาถิ่นย่อยต่อไป

ส่วน การวิเคราะห์ชื่อพืช ผู้วิจัยพิจารณาการแปรของชื่อพืชในข้อมูลทั้งหมดแล้ว จัดแบ่งการแปรออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ 5 ลักษณะ ทั้งนี้ ได้จัดให้การแปรที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันอยู่ด้วยกัน และจะใช้ลำดับที่ของลักษณะการแปรไปอ้างอิง ในการให้คะแนนความสัมพันธ์ของภาษา ตลอดจนการอธิบายความสัมพันธ์ของภาษาที่ได้จากการคำนวณต่อไป

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า คำเรียกชื่อพืชคำหนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยส่วนที่เป็นชื่อพืชเพียงส่วนเดียว หรือมีส่วนที่เป็นคำนำหน้ารวมอยู่กับส่วนที่เป็นชื่อพืชก็ได้ ในการศึกษาการแปรของคำเรียกชื่อพืชควรแยกการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ศึกษาการแปรของคำนำหน้า และศึกษาการแปรของชื่อพืช ทั้งนี้เพราะแต่ละส่วนสามารถให้มุมมองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ๆ ได้อย่างน่าสนใจ

การศึกษาเกี่ยวกับคำนำหน้า ทำให้ทราบว่า คำนำหน้าเป็นคำที่อยู่ในส่วนแรก ของคำเรียกชื่อพืช มีลักษณะการปรากฏที่ไม่สม่ำเสมอ สามารถปรากฏได้ในพืชต่างชนิด ซึ่งอยู่ต่างตระกูลกัน โดยที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของพืชต่างตระกูลนั้น มิได้มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันแต่อย่างใด คำนำหน้าที่พบในข้อมูลชุดนี้มีอยู่ 13 คำ ซึ่งสามารถจัดจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. คำนำหน้าบอกประเภทหรือลักษณะนิสัยของพืช จะบอกให้ทราบว่า พืชที่มีคำนำหน้าประเภทนี้อยู่ในคำเรียกชื่อพืช จะเป็นพืชจำพวกไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก หรือไม้เลื้อย คำนำหน้าประเภทนี้ได้แก่คำว่า แก้ว, กก, ต้น, เเคื่อ, เถา และ ย่าน
2. คำนำหน้าบอกส่วนของพืชที่นิยมนำมาใช้ จะบอกให้รู้ว่า ส่วนใดของพืชที่ผู้บอกภาษานิยมนำมาใช้หรือเป็นส่วนที่รู้จักกันดี คำนำหน้าประเภทนี้ ได้แก่คำว่า ใบดอก หัว ลูก มะ(และรูปแปร)

3. คำนำหน้าบอกทัศนคติการนำมาใช้ จะบอกให้ทราบว่า ผู้บอกภาษานิยมใช้พืชชนิดนั้นเป็นอาหารหรือไม่ เช่น ผัก ใช้เป็นอาหาร หลัา ไม่ใช่เป็นอาหาร เป็นต้น คำนำหน้าประเภทนี้ ได้แก่คำว่า ผัก และ หลัา

ในด้านการแปรของคำนำหน้า พบว่า คำนำหน้าที่มีการแปรมีอยู่ 8 คำ เป็นคำนำหน้าบอกประเภทหรือลักษณะของพืชจำนวน 6 คำ คือ แก้ว, กก, ต้น, เคื่อ, เถ และ ย่าน และเป็นคำนำหน้าที่บอกส่วนผลของพืชจำนวน 2 คำ คือ มะ (กับรูปแปรทางเสียงซึ่งได้แก่ บะ หมะ หมัก บัก มะ) และ ลูก การแปรตามถิ่นของคำนำหน้าทั้ง 8 คำนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการแปรที่มีความสัมพันธ์กับประเภทหรือส่วนผลของพืชอย่างมีระบบและชัดเจน

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยที่ได้จากการแปรของคำนำหน้า สามารถแบ่งกล่าวได้ 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ภายในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน และความสัมพันธ์ข้ามถิ่น

ความสัมพันธ์ภายในที่ได้จากการแปรของคำนำหน้า การใช้คำนำหน้าคำเดียวกันเสมอในภาษาไทยถิ่นย่อยที่อยู่ในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด เช่นการใช้ แก้ว ในภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง การใช้ กก ในภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสาน การใช้ เถ ในภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง และการใช้ ย่าน ในภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นต้น

ส่วนความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ได้จากการแปรของคำนำหน้า การแปรของคำนำหน้าบอกประเภทไม้ต้นและไม้เลื้อย ดูเหมือนจะแบ่งภาษาไทยถิ่นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่ทางตอนบนของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ ภาษาคำเมืองกับภาษาอีสาน และกลุ่มที่อยู่ทางตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ โดยที่ การแปรของคำนำหน้าที่บอกส่วนผลของพืช จะช่วยชี้ว่าภาษาในกลุ่มแรกมีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้

สำหรับการแปรตามถิ่นของชื่อพืชพบว่าจากหน่วยรรถทั้งหมด 174 หน่วยรรถ มีหน่วยรรถที่มีการแปรตามถิ่นอยู่ 161 หน่วยรรถ และที่ไม่พบการแปรตามถิ่นมีอยู่เพียง 13 หน่วยรรถ (ซึ่งได้แก่ จิง จี้เหล็ก ข่า ถั่วเขียว ผักหนาม มะขามป้อม มะนาว มะม่วง หลัาคา หมาก อ้อย ฝรั่ง และ แก้ว)

สำหรับชื่อพีชที่มีการแปรทั้ง 161หน่วยวรรณนั้น การแปรของแต่ละหน่วยวรรณในแต่ละภาษาถิ่นย่อมมีมากน้อยไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการแปรออกได้เป็น 5 ลักษณะ (ดู 4.2 ลักษณะการแปรของชื่อพีช หน้า51)

จากการแปรของชื่อพีชในแต่ละลักษณะทำให้เห็นถึง การใช้คำศัพท์เรียกชื่อพีชในภาษาไทยถิ่น(ซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่ามียู่ 3 ลักษณะ)ได้อย่างชัดเจน คือ ลักษณะแรกเป็นการใช้ ศัพท์เดียวกัน เรียกพีชชนิดเดียวกัน (ได้จากชื่อพีชที่ไม่มีการแปร) ลักษณะที่สองเป็นการใช้ รูปแปรของศัพท์เดียวกัน เรียกพีชชนิดเดียวกัน (ได้จากการแปรของชื่อพีชในลักษณะที่ 5) และลักษณะสุดท้ายเป็นการใช้ ศัพท์ต่างกัน เรียกพีชชนิดเดียวกัน(ได้จากการแปรในลักษณะที่ 1-4)

ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยที่ได้จากการแปรของชื่อพีช สามารถแบ่งกล่าวได้ 2 ลักษณะ (เช่นเดียวกับการแปรของคำนำหน้า) คือ ความสัมพันธ์ภายในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน และความสัมพันธ์ข้ามถิ่น

ความสัมพันธ์ภายในที่ได้จากการแปรของชื่อพีช จากการคำนวณคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อยที่ได้จากการแปรของชื่อพีชแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นย่อยในถิ่นใหญ่เดียวกันจะมีมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นต่างภาษา ทั้งนี้ ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดได้แก่ ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง รองลงมาเป็นภาษาถิ่นย่อยภาษาอีสาน ภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง และภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ ตามลำดับ

ส่วน ความสัมพันธ์ข้ามถิ่นที่ได้จากการแปรของชื่อพีช ในระดับถิ่นย่อยจะพบว่า ภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกัน มักมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่เดียวกันใกล้เคียงกัน ยกเว้นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง จะมีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นอื่น ๆ ไม่เท่ากัน ส่วนในระดับถิ่นใหญ่นั้น จะพบว่า ภาษาถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ในขณะที่ภาษาคำเมืองกับภาษาไทยถิ่นใต้มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความระหว่างภาษาคำเมืองกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ จะอยู่ในลำดับท้าย ๆ จึงทำให้เห็นได้ว่า ภาษาคำเมืองมีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ น้อยที่สุดด้วย

6.2 อภิปรายผล

6.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อย โดยอาศัยการแปรตามถิ่นของคำเรียกชื่อพืชในงานวิจัยนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นที่ได้จากการแปรของคำนำหน้า จะแบ่งภาษาไทยถิ่นออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะประกอบด้วยภาษาคำเมืองและภาษาอีสาน กลุ่มที่สองประกอบด้วยภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งคล้ายคลึงกับการจัดแบ่งกลุ่มภาษาตระกูลไท โดยใช้เกณฑ์ความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อเข้าใจกันได้ของบราวน์ (Brown 1965) กล่าวคือ บราวน์ จัดให้ภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากที่สุด และภาษาคำเมืองกับภาษาอีสานใกล้ชิดกันรองลงมา แต่จะแตกต่างไปจากการจัดแบ่งกลุ่มภาษาตระกูลไทของบราวน์ที่ใช้การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เป็นเกณฑ์ ซึ่งได้จัดให้ภาษาไทยถิ่นใต้อยู่คนละกลุ่มกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ และต่างจากการจัดแบ่งกลุ่มภาษาตระกูลไทของฮาร์ดแมน(1977) ฟัง กวย ลี (1977) และเชมเบอร์เลน (1972) ซึ่งนักภาษาศาสตร์ทั้ง 3 ท่านนี้ได้จัดให้ภาษาคำเมืองอยู่คนละกลุ่มกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นและภาษาไทยถิ่นย่อย ที่ได้จากการแปรของชื่อพืชในงานวิจัยนี้นั้น ปรากฏว่าภาษาคำเมืองมีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ น้อยที่สุด ซึ่งคล้ายกับการจัดแบ่งกลุ่มภาษาตระกูลไทของ ฮาร์ดแมน ฟัง กวย ลี และเชมเบอร์เลน นอกจากนี้ ในงานวิจัยนี้ยังพบว่า ภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด และภาษาคำเมืองกับภาษาไทยถิ่นใต้จะมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ซึ่งเหมือนกับการจัดแบ่งกลุ่มภาษาตระกูลไท ที่ใช้เกณฑ์ความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อเข้าใจกันได้ของบราวน์ (1965)

เรื่องที่น่าสนใจมากเรื่องหนึ่งที่พบในงานวิจัยนี้ คือ การที่ภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองทั้งสองภาษาที่เป็นตัวแทนในงานวิจัยนี้มีความใกล้ชิดกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ไม่เท่ากัน กล่าวคือ ภาษาเชียงใหม่มีคะแนนความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ต่ำมาก ส่วนภาษาแพร่จะมีคะแนนความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ สูงกว่าภาษาเชียงใหม่มาก ทำให้เห็นได้ว่า

การเลือกใช้ภาษาถิ่นย่อยของภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นตัวแทนภาษาถิ่นใหญ่ในงานวิจัยทางด้านภาษา มีความสำคัญต่อผลการวิจัยที่จะออกมาเป็นอย่างมากด้วย ดังนั้นในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ด้วย

6.2.2 การวิเคราะห์ศัพท์

ทางการวิเคราะห์คำศัพท์เรียกชื่อพืช ผู้วิจัยได้แยกเอาส่วนของ คำนำหน้าไปวิเคราะห์ต่างหาก โดยใช้ความรู้เบื้องต้นทางพฤกษศาสตร์มาช่วย ส่วนชื่อพืชได้วิเคราะห์โดยการพิจารณาการแปรทางเสียงเช่นเดียวกับงานวิจัยอื่น ๆ และจัดให้ชื่อพืชที่มีการแปรทางเสียงเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน

การวิเคราะห์ที่โดยแยกคำนำหน้าออกก่อน แล้วพิจารณาเฉพาะส่วนที่เหลือในงานวิจัยนั้น คล้าย ๆ กับวิธีการวิเคราะห์ศัพท์ในงานวิจัยของวันทนี (2526) ในงานวิจัยนั้น วันทนีแยกรูปบอกชนิด(ซึ่งได้แก่ ข้าว กว๊าย ถั่ว พัก) และรูปบอกลักษณะ(ซึ่งได้แก่ ปะ หมะ มะ ใบ กอ เป็นต้น)ออกก่อน แล้วพิจารณาการแปรทางเสียงของส่วนที่เหลือว่าสามารถจัดให้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันได้หรือไม่ ถ้าการแปรทางเสียงไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางสัทศาสตร์ ก็จะพิจารณาที่ฐานหลัก ฐานรอง ต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าการจะตัดสินว่า พยางค์ใดควรเป็นฐานหลัก(หรือแก่นของคำ) พยางค์ใดควรเป็นฐานรอง และพยางค์ใดควรเป็นส่วนเติมหน้าหรือส่วนเติมหลังเป็นเรื่องที่หาเหตุผลมาสนับสนุนยากมาก อีกทั้งการตัดรูปบอกชนิดออกไปอาจทำให้ข้อมูลบางส่วนที่แสดงให้เห็นความเหมือนหรือความต่างของชื่อพืชที่อยู่ต่างถิ่นกันหายไปได้ รูปบอกชนิดอาจมีความสำคัญต่อการศึกษาภาษาถิ่นย่อยในถิ่นใหญ่เดียวกันไม่มากนัก แต่สำหรับการศึกษาภาษาถิ่นย่อยในภาษาถิ่นใหญ่ต่างภาษา ผู้วิจัยเห็นว่ารูปบอกชนิดจะมีความสำคัญมาก ดูตัวอย่างต่อไปนี้

	<u>หน่วยอรรถ</u>	ชม.	พร.	<u>รูปบอกชนิด</u>	<u>ชื่อพืชที่จะวิเคราะห์</u>
1.	"น้ำเต้า"	(ปะ)น้ำ	(หมะ)น้ำตัน	น้ำ	น้ำ - ตัน
2.	"พักทอง"	พักแก้ว	น้ำแก้ว	พัก, น้ำ	แก้ว - แก้ว
3.	"พัก"	พักหม่น	พักหม่น	พัก	หม่น - หม่น

การตัดรูปบอกชนิดออกไปตามวิธีการของวันทนีย์ ทำให้ผลการวิเคราะห์หน่วยอรรถ
ในลักษณะที่ 1 จัดเป็นคนละศัพท์ และหน่วยอรรถในลักษณะที่ 2 และ 3 จัดเป็นศัพท์เดียวกัน
ซึ่งจะเห็นได้ว่าชื่อพืชในหน่วยอรรถที่ 2 ไม่น่าจะเป็นศัพท์เดียวกันได้ แต่เมื่อมีการตัดรูปบอก
ชนิดออกไปก็จะทำให้ส่วนที่เหลือไม่เหลือความแตกต่างให้เห็น

แต่สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะไม่ตัดรูปบอกชนิดออกไป แต่จะแบ่งชื่อพืชออกเป็น
ส่วนต้นและส่วนท้าย แล้วพิจารณาชื่อพืชทีละส่วน ซึ่งจะให้เห็นความเหมือนและความต่าง
ของการใช้ชื่อพืชในแต่ละส่วนของแต่ละภาษาไทยถิ่นได้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น ลักษณะของการ
แปรที่แบ่งออกเป็นหลาย ๆ ลักษณะ นอกจากจะทำให้ทราบว่าชื่อพืชชื่อใดเป็นศัพท์เดียวกัน
ชื่อใดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน และชื่อใดเป็นคนละศัพท์แล้ว เมื่อผู้วิจัยให้นำหน้าคณะ
แก่ลักษณะการแปรของชื่อพืชแต่ละลักษณะจะทำให้เห็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่ากันของภาษาไทยถิ่น
แต่ละภาษาได้อีกด้วย

ตัวอย่าง

หน่วยอรรถ	ชม.	ส่วนต้น	ส่วนท้าย	พร.	ส่วนต้น	ส่วนท้าย
1. "น้ำเต้า"	(ปะ)น้ำ	น้ำ	-	(หมะ)น้ำตัน	น้ำ	ตัน
2. "ผักทอง"	ผักแก้ว	ผัก	แก้ว	น้ำแก้ว	น้ำ	แก้ว
3. "ผัก"	ผักหม่น	ผัก	หม่น	ผักหม่น	ผัก	หม่น

ในงานวิจัยนี้วิเคราะห์ให้ชื่อพืชในหน่วยอรรถที่ 3 เป็นศัพท์เดียวกัน ส่วนชื่อพืช
ชื่ออื่น ๆ จัดเป็นคนละศัพท์ทั้งสิ้น ซึ่งต่างไปจากผลการวิเคราะห์ตามวิธีการของวันทนีย์
และถ้าดูแล้วความเป็นไปได้ที่ว่า ชื่อพืชในหน่วยอรรถที่ 2 คือ "ผักแก้ว" กับ "น้ำแก้ว"
ไม่น่าจะเป็นศัพท์เดียวกันได้ และเนื่องจากวิธีการวิเคราะห์ศัพท์ที่ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้
พิจารณาแต่ละส่วนอย่างละเอียด จึงทำให้พอที่จะเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของชื่อพืช
ที่จัดเป็นคนละศัพท์แต่มีบางส่วนคล้ายคลึงกันได้ กล่าวคือ ชื่อพืชที่จัดเป็นคนละศัพท์กันนั้น
ยังสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรกเป็นศัพท์ต่างกันที่อยู่ต่างกลุ่มศัพท์กันด้วย กลุ่ม
นี้จะไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของชื่อพืชเหมือนกันเลย ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเป็นศัพท์ต่างกันที่อยู่
ในกลุ่มศัพท์เดียวกันด้วย จะมีบางส่วนของชื่อพืชที่คล้ายคลึงกันที่พอสังเกตได้รวมอยู่ด้วย
ดังเช่นหน่วยอรรถที่ 1 และ 2 ในตัวอย่างข้างต้น (ดูรายละเอียดในบทที่ 4)

ส่วนงานวิจัยอื่น ๆ เช่น วารี (2526) ปรากฏธรรม (2527) จำลอง (2528) ล้วนวิเคราะห์ศัพท์ที่เป็นชื่อพืชโดยการพิจารณาจากคำทุกคำที่รวบรวมมาได้ ในด้านการใช้รูปแปรของศัพท์นั้น งานวิจัยนี้ได้ถือว่า รูปแปรทางเสียงเท่านั้นที่จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน ส่วนศัพท์ที่มีบางส่วนคล้ายกันบ้างซึ่งงานวิจัยอื่น ๆ มักจัดให้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันเช่นเดียวกับรูปแปรทางเสียง ในงานวิจัยนี้ได้จัดให้เป็นคนละศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มศัพท์เดียวกัน

จากการวิเคราะห์ศัพท์ในงานวิจัยนี้ทำให้สังเกตเห็นว่า วิวัฒนาการทางภาษาของชื่อพืชในแต่ละภาษาถิ่นมีความแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากศัพท์ที่ต่างกันแต่อยู่ในกลุ่มศัพท์เดียวกัน ยังคงมีร่องรอยของความคล้ายคลึงกันหลงเหลืออยู่ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าบางส่วนของศัพท์ อาจมีวิวัฒนาการที่แตกต่างกันไปตามภาษาของแต่ละถิ่น ในขณะที่บางส่วนยังคงรูปเดิม ซึ่งอาจเป็นส่วนแก่นของศัพท์หรือไม่ คงต้องศึกษากันต่อไป

6.2.3 คำนำหน้า "มะ"

สำหรับคำว่า มะ ซึ่งดูเหมือนจะกลายเป็นส่วนของชื่อพืชในภาษาไทยถิ่นกลางไปแล้ว การให้ยอมรับว่า "มะ" เป็นคำนำหน้าใน "มะม่วง" คงเป็นเรื่องยาก อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมิได้จัดให้ มะ (รวมทั้ง บะ หมะ หมัก บัก) เป็นส่วนหนึ่งของชื่อพืช แต่ได้จัดให้เป็นคำนำหน้าประเภทหนึ่ง คือ คำนำหน้าบอกส่วนผลของพืช (ยกเว้น "มะ" ใน มะลิ) ซึ่งปรากฏว่าตรงกับผลการวิจัยของเสาวรัตน์ ดาราวงษ์(2520) ในงานวิจัยดังกล่าว เสาวรัตน์ได้จัดให้ /มะ-/ เป็นหน่วยคำไม่อิสระ ที่กร่อนเสียงมาจากหน่วยคำอิสระ/หมาก/ในสมัยโบราณ (ที่แปลว่า"ไม้ผล") ทำหน้าที่เป็นหน่วยพยานปรากฏร่วมกับ ชื่อเฉพาะ ของต้นไม้ที่มีผล และเช่นเดียวกันงานวิจัยของชอนกลีน พิเศษสลกิจ (2489) ก็ได้กล่าวถึง"มะ"ไว้ว่า เป็นเสียงในภาษาไทยถิ่นกลางที่กร่อนมาจาก "หมาก" เช่นเดียวกับเสียง"บ่า" ในภาษาคำเมือง ทั้งยังได้ให้ข้อสังเกตด้วยว่าภาษาไทยปัจจุบันเพิ่มคำว่า ลูก และ ผล ซึ่งเป็นคำบอกชนิด(Classifier)ซ้ำลงไปอีกเป็น ลูกมะพร้าว ผลมะม่วง เป็นต้น นอกจากนี้ เสาวรัตน์ ยังได้กล่าวถึง "กะ,กระ" ไว้ในมุมมองที่น่าสนใจ คือ เสาวรัตน์ จัดให้หน่วยคำ /กะ-/ หรือ /กระ-/ เป็นหน่วยพยานที่มาจาก

หน่วยคำอิสระที่มีตัวสะกดเป็นพยัญชนะเสียงหยุดหรือพยัญชนะเสียงกัก ซึ่งต่อมา มีการขีดเสียงพยัญชนะดังกล่าว หน่วยคำแรกๆ ที่ให้หน่วยพยางค์ทั้ง 2 หน่วยคำนี้ มักเป็นหน่วยคำ "ผัก/นก/ลูก" ส่วนหน่วยคำหลังมักเป็นชื่อของ ผัก นก หรือสิ่งของที่มีลักษณะเป็นลูกกลม เช่น ผักเจด เป็น ผักกะเจด หรือ ผักกระเจด เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ข้อเสนอของเสาวรัตน์ มีโอกาสเป็นไปได้ และควรมีการศึกษาเรื่องนี้อย่างละเอียด เพื่อหาหลักฐานที่มากพอมาสนับสนุน ในงานนี้ตัดสินใจให้ กะ, กระ เป็นส่วนหนึ่งของชื่อพืช ทั้งนี้ เพราะยังไม่สามารถหาหลักฐานที่มาของ กะ, กระ ได้

6.2.4 ทศนะเกี่ยวกับคำว่า "ผัก"

จากการสอบถามผู้บอกภาษาเกี่ยวกับการใช้คำว่า "ผัก" ซึ่งผู้บอกภาษาได้แสดงทศนะเกี่ยวกับคำว่า "ผัก" ไว้ว่า เป็นพืชที่ผู้บอกภาษานำมาใช้เป็นอาหารได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วจะพบได้ว่า มีพืชหลายชนิดที่มีได้นำมาใช้เป็นอาหาร แต่ยังคงเรียกกันว่า "ผัก" ผู้วิจัยมีความเห็นว่า พืชหลายชนิดที่มีได้นำมาใช้เป็นอาหารเหล่านี้ คงมีลักษณะทางกายภาพที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนบางประการเหมือนกันกับพืชที่เคยนำมาใช้เป็นอาหาร จึงได้เรียกว่า "ผัก" เหมือนกัน

6.3 ปัญหา

1. สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน ทำให้แต่ละท้องถิ่นมีพรรณไม้ที่แตกต่างกัน การที่จะหารายการคำที่มีครบทั้ง 8 ถิ่นจึงเป็นเรื่องยาก นอกจากนี้สภาพความอุดมสมบูรณ์ตลอดจนธาตุอาหารที่มีอยู่ในดินที่ไม่เท่ากันนี้ ก็ยังผลให้ขนาดของต้นพืช ขนาดของใบ หรือขนาดของผลแตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งเกิดความยุ่งยากในการตรวจสอบว่าเป็นพืชชนิดเดียวกันจริงหรือไม่

2. จากการนำเข้าพรรณไม้จากต่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจทำให้ชื่อพืชที่เป็นคำยืมถูกนำมาใช้และพัฒนาารูปคำหรือเสียงเป็นภาษาถิ่นนั้น ๆ จนกระทั่งไม่พบร่องรอยของคำยืมเดิม

6.4 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยพบว่า ชื่อพืชและคำนำหน้าจากหลายหน่วยอรรถในภาษาแพร์ และภาษาเลย์เหมือนกันกับชื่อพืชและคำนำหน้าในภาษามาตรฐาน ในขณะที่ภาษาเชียงใหม่ซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมืองเหมือนภาษาแพร์ และภาษาอุบลราชธานีซึ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาอีสานเหมือนภาษาเลย์ จะมีคำที่ใช้เฉพาะในท้องถิ่นของตน อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่าภาษาเชียงใหม่ยังคงอนุรักษ์การใช้ภาษาคำเมืองมากกว่าถิ่นอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรที่จะมีการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำนำหน้าและชื่อพืช โดยให้วิจัยเป็นตัวแปรในการศึกษา และใช้ผลการศึกษามาอธิบายหรือทำนายความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยถิ่นย่อยว่า มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร